

INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDA VATANGA MEHR MAZMUNINI IFODALOVCHI AFORIZMLAR

Mamataliyeva Navbahor Xujamberdiyevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) -TerDU

Sultonova Gulchehra Husanovna

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, magistranti

ANNOTATSIYA

Aforizmlarning asosiy xususiyati hikmatli, tipik fikrning qisqacha badiiy ifodasi bo'lib, unda tasvir emas, ifoda ma'no yetakchisi hisoblanadi. Maqolada bir tomondan nutqdagi aforizmlarning sintaktik o'ziga xosliklarini o'rganishga qiziqish bildirilgan bo'lsa, ikkinchi tomondan ingliz va o'zbek tillari nutqidagi semantik xususiyatlari atroflicha tahlil qilingan. Tadqiqotning maqsadi - umumiy fikrlarni ifodalashning og'zaki vositasi sifatida aforizmning pragmatik kvalifikatsiyasining tomonlari va differensial xususiyatlarini ibora (frazali matn) shaklida voqelikni universal umumlashtirishni aniqlash va tavsiflash.

Kalit so'zlar: *Aforizm, Ingliz aforizmlari, O'zbek aforizmlari, madaniyat, maxsus omillar, vaqt tushunchalari, vatan, mehr.*

APHORISMS IN ENGLISH AND UZBEK, EXPRESSING LOVE FOR THE COUNTRY

Mamatalieva Navbahor Khujamberdievna

Ph.D., Department of English Language and Literacy-, TerSU

Sultonova Gulchehra Husanovna

Termiz University of Economics and Service, master degree.

ABSTRACT

The main feature of aphorisms is a brief artistic expression of a wise, typical thought, in which expression, not image, is the leader of meaning. On the one hand, the article is interested in studying the syntactic features of aphorisms in speech, and on the other hand, the semantic features in the speech of English and Uzbek languages are analyzed in detail. The purpose of the research is to identify and describe the universal generalization of reality in the form of a phrase (phrase text) and the aspects and differential features of the pragmatic qualification of aphorism as a verbal means of expressing general thoughts.

Key words: *Aphorism, English aphorisms, Uzbek aphorisms, culture, special factors, notions of time, country, love.*

АФОРИЗМЫ НА АНГЛИЙСКОМ И УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКАХ, ВЫРАЖАЮЩИЕ ЛЮБОВЬ К СТРАНЕ.

Маматалиева Навбахор Хужамбердиевна

Доктор философии в филологии (PhD)-ТерГУ

Султонова Гульчехра Хусановна

Термезский университет экономики и сервиса, Магистр

АННОТАЦИЯ

Основная особенность афоризмов — краткое художественное выражение мудрой, типичной мысли, в которой ведущим смыслом является выражение, а не образ. С одной стороны, статья заинтересована в изучении синтаксических особенностей афоризмов в речи, а с другой стороны, подробно анализируются семантические особенности в речи английского и узбекского языков. Цель исследования - выявить и описать универсальное обобщение действительности в форме словосочетания (фразового текста), а также аспекты и дифференциальные особенности прагматической квалификации афоризма как вербального средства выражения общих мыслей.

***Ключевые слова:** Афоризм, английские афоризмы, узбекские афоризмы, культура, особые факторы, представления о времени, страна, любовь.*

KIRISH

O'zbek tilidagi yurtga muhabbat mazmunini ifodalovchi aforizmlarni o'rganish til, madaniyat va vatanparvarlik chorrahasini qimmatli o'rganish imkonini beradi. Aforizmlar ixcham va tushunarli ifoda sifatida o'zbek madaniy kontekstida o'z vataniga muhabbat bilan bog'liq his-tuyg'ular, qadriyatlar va ideallarni o'rganish uchun ob'ektiv bo'lib xizmat qiladi.

Ingliz tilidagi vatanga muhabbatni ifodalovchi aforizmlarni o'rganish bilan shug'ullanish lingvistik, madaniy, tarixiy, axloqiy va falsafiy jihatlarni o'z ichiga olgan maftunkor va ko'p qirrali ishdir.

Lingvistik jihatdan, ingliz tilida vatanga muhabbatni ifodalovchi aforizmlarni o'rganish tilning ixcham va hissiy jarangdor ifodalash imkoniyatlarini boy o'rganish imkonini beradi. Ushbu aforizmlarda qo'llanilgan lingvistik vositalar, ritorik uslublar va stilistik elementlarni tahlil qilib, tadqiqotchilar o'z vataniga bo'lgan muhabbatni ingliz tili orqali qamrab olish va etkazishning o'ziga xos usullarini ochib berishlari mumkin. Ushbu lingvistik tahlil ingliz madaniy va lingvistik kontekstida vatanparvarlik tuyg'ularini ta'sirchan ifodalashga hissa qo'shadigan o'ziga xos leksik tanlovlar, majoziy til va sintaktik tuzilmalar haqida qimmatli fikrlarni taqdim etadi.

Madaniy va tarixiy nuqtai nazardan, ingliz tilida mamlakatga bo'lgan muhabbatni ifodalovchi aforizmlarni o'rganish ingliz tilida so'zlashuvchi jamiyatlarda vatanparvarlik tuyg'usini shakllantiradigan madaniy qadriyatlar, tarixiy hikoyalar va jamoaviy xotiralarning boy gobelenini o'rganadi. Ushbu aforizmlar madaniy o'ziga xoslik, tarixiy ong va milliy axloqning aks ettiruvchi ko'zgusi bo'lib xizmat qiladi va ingliz tilida so'zlashuvchi jamoalarda mamlakatga muhabbat kontseptsiyasiga ta'sir ko'rsatgan tarixiy va madaniy kuchlar haqida tasavvur beradi. Tadqiqotchilar ushbu aforizmlarni kengroq tarixiy va madaniy doirada kontekstuallashtirib, vatanparvarlik ingliz tilida so'zlashuvchi xalqlarni belgilaydigan qadriyatlar, an'analar va tarixiy tajribalar bilan o'zaro bog'liqligini yoritishi mumkin.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ingliz tilida vatanga muhabbatni ifodalovchi aforizmlarni axloqiy va hissiy jihatdan o'rganish vatanparvarlik g'ayratining ushbu qisqa ifodalariga xos bo'lgan axloqiy imperativlarni, hissiy rezonanslarni va axloqiy fazilatlarni o'rganish imkonini beradi. Ushbu aforizmlar ko'pincha g'urur, burch va jamoat mas'uliyatini uyg'otadi va ingliz tilida so'zlashuvchi jamiyatlarda vatanparvarlikning chuqur singib ketgan hissiy va axloqiy jihatlarini aks ettiradi. Tadqiqotchilar ushbu aforizmlar ingliz madaniyati va lingvistik muhitida mamlakatga muhabbatning axloqiy va hissiy asoslariga oydinlik kiritib, chuqur mansublik, fuqarolik ishtiroki va umumiy mas'uliyatni qanday ifodalashini tahlil qilishlari mumkin.

Til madaniyatdan tashqarida "bizning turmush tarzimizni tavsiflovchi ijtimoiy meros bo'lib qolgan amaliy ko'nikma va g'oyalar majmuasi" sifatida mavjud emas[1:183] deya e'tirof etiladi. Madaniyat har doim bir xil madaniyatga, ba'zan esa turli madaniyatlarga mansub odamlarga yordam beradigan ma'lum tushunchalar bilan birga keladi. Tushunchalar - mavhum birliklar bo'lib, olingan bilimlar, tajribalar mazmunini, insonning barcha faoliyati natijalarini va atrofdagi dunyoni bilish natijalarini ma'lum birliklar shaklida aks ettiradi.

Har bir etnik guruh dunyoni o'ziga xos tarzda, o'z madaniyati, dunyo haqidagi tasavvurlari prizmasi orqali ko'radi, shuning uchun har bir etnik guruhning dunyosi tasviri uning alohida dunyoqarash qarashi, dunyoning yaxlit modelidir. Maqol va matallarni o'rganmasdan turib, dunyoning lingvistik tuzilishini o'rganish mumkin emas. Paremiolog Wolfgang Miederning fikriga ko'ra, "Maqol - bu xalqning qisqa, umumiy ma'lum bo'lgan jumlasini bo'lib, u hikmat, haqiqat, axloq va an'anaviy qarashlarni majoziy, qat'iy va yodda qoladigan shaklda o'z ichiga oladi va avloddan avlodga o'tadi." [2:18-40]

Ayrim izlanuvchilarning tadqiqotlarida, paremiologiya frazeologiya va folklorshunoslikning kesishuvida joylashgan bo'lib, bu maqol va matallarni

o'rganishni zamonaviy lingvomadaniy yondashuv nuqtai nazaridan juda muhimdir va tilning paremiologik asosi talqinning muhim manbaidir [3] deya ta'riflanadi. "Mehr" tushunchasi har qanday madaniyatning markaziy tushunchalaridan biridir. Sevgi fenomeni o'ziga xosdir. Hech bir tushuncha "Sevgi" kabi bir qator ma'nolarni o'z ichiga olmaydi. Sevgining turli shakllari haqida gapirish mumkin. Sevgining muhim shakllaridan biri bu vatanga yoki "Vatanga" muhabbatdir.

Mazkur ishning ushbu bo'limida o'zbek va ingliz tillarida "Vatanga muhabbat" tushunchalarining tahlilini o'rganishdir. Bobda ingliz va o'zbek tillaridagi vatanga muhabbat aforizmlarining tahliliga e'tibor qaratilish bilan birga, ikki halqdagi makon haqidagi tasavvurlar talqini aks etgan.

O'zbek lingvistikasida bir qator olimlar maqol, aforizmlar, paremiyalar tadqiqoti ustida izlanishlar olib borganlar: Ulardan Berdiyev va Rasulov, Sodiqova, Sh. Rahmatullaev, Sh. Shomaqsudov, Sh. Shorahmedov, Karomatov va Karomatova, T. Mirzayev, A. Musoqulov, B. Sarimsoqov, Mirzo, Ibrohim, Abdusamatov va Hamidxonova, Madayevlarni misol tariqasida keltirishimiz mumkin. Izlanishlari natijasida aforizmlarga oid lug'atlar yaratdilar. Tadqiqotchilarning izlanishlari bugungi kunda ham izchillik bilan davom etmoqda.

Olimlarning tadqiqotlarida mazkur tushunchalar turlicha qabul qilinadi va ma'lum bir madaniyat vakillari uchun haqiqiy bo'ladi. Bundan kelib chiqib aytishimiz mumkinki, til birligida yashiringan axborotni olish uchun bir necha xil usullardan foydalanish zarur. Tushuncha nafaqat mavhum, umumlashgan, balki sirli hodisa bo'lib qolmay, balki u atrofdagi voqelikni odamlar ongida aks ettirish usuli bo'lib, muhim madaniy ma'lumotlarni olib yuradi, til birligida o'zining asl ma'nosini yashiradi. Shuning uchun lingvistik materiallar tavsifiy, lingvomadaniy usullar, lug'at ta'rifini tahlil qilish usuli, shuningdek qiyosiy metod yordamida tahlil qilinadi. O'zbek tili paremiologik fondida "Vatanga muhabbat" tushunchasini ifodalash uchun "O'zbek xalqi" to'plamidan "vatan", "yurt", "el", "yer" leksemali maqollar olindi. maqollari" (O'zbek xalqi maqollari)[4:368]. Ingliz maqollari uchun "Oksford maqollar lug'ati" ishlatilgan.[5:625]

Tadqiqot davomida olingan natijalar "Vatan" tushunchasining milliy-madaniy xususiyatlari haqida xulosa chiqarish imkonini beradi. Albatta, voqelikning ma'lum bir hodisasini bildiruvchi har bir so'zni tushuncha deb hisoblash mumkin emas. Turli tillardagi tushunchalarning o'ziga xosligi tegishli til madaniyatida qabul qilingan madaniy an'analar, tarixan mustahkamlangan qadriyat yo'nalishlari bilan belgilanadi. Tushunchalar majmui dunyoning milliy til rasmi bilan bevosita bog'liq bo'lgan aniq tilning tushuncha sohasini tashkil qiladi. Ular xalq tarixi, uning dunyoqarashi va uni o'rab turgan voqelikka qarashlari bilan yaqindan tanishish uchun bebaho imkoniyat

yaratadi. Ingliz va o‘zbek tillarida “Vatan” tushunchasini qiyosiy tahlil qilish ikki xalqning lisoniy shakldagi qadriyatlar tizimida o‘z aksini topgan o‘xshashlik va farqlarni aniqlash imkonini berdi.

O‘rganilayotgan hodisaning til konseptualizatsiyasini aniqroq tavsiflash va dunyoqarashning milliy xususiyatini aniqlash uchun ingliz va o‘zbek tillari maqollari bir qancha mezonlarga ko‘ra tasniflanadi.

1. Ingliz va o‘zbek tillari maqollari xalqning turmush tarziga taalluqli bo‘lgan turli maqollar va tushunchalar bilan solishtirganda o‘z vataniga muhabbat, mehr tuyg‘usini ifodalaydi. Vatanga muhabbatning to‘la teranligi va qudratini eng yorqin ifoda eta oladigan ana shunday substansiya va tushunchalar ona va zamin tushunchalaridir.

Ona yurtni ona timsoli bilan tenglashtirishda ifodalangan ona yurtga muhabbat o‘zbek maqollarida aks etgan:

Ona yurtning — oltin beshiging;

Ona yurtning omon bo'lsa, Rangi ro'ying somon bo'lmas[6].

O‘zbeklar ongida Vatan ona bilan qiyoslanadi, chunki urug‘ning davom etishi unga bog‘liqligi barchamizga ma‘lum. Ona - bu inson hayotidagi birinchi, asosiy so'z. Ona bolasini chin dildan sevadi va unga xiyonat qila olmaydi. Qolaversa, o‘zbek xalqi o‘z yurtini yer yoki tuproq bilan bog‘laydi, chunki insonning mavjudligini yersiz tasavvur etib bo‘lmaydi, uni ko‘pincha ona deb atashadi. O‘zbek maqol fondida ham paremiyalar mavjud bo‘lib, bu yerda vatanni yer yoki tuproq bilan birlashtirish mavjud:

Ona yerning tuprog‘i — ona sutidan aziz;

Begona tuproq – devona tuproq;

Kishi joyida sulton bo'lguncha, o'z elingda cho'pon bo'l.

Bu xalq vakili ongida vatanni nafaqat ona yoki yurt sifatida qabul qilish mumkin, balki u o'ziga xos jannat, ular ibodat qiladigan muqaddas maskandir. Buni quyidagi maqol bilan isbotlash mumkin:

Qush butaga sig'inar, odam – Vatanga.

O‘zbek paremiyalarini inglizlar bilan solishtirganda, bu xalqlarning dunyoqarashida aniq farq bor. Demak, vatanni ona va zamin yoki tuproq timsoli bilan tenglashtirish o‘zbek xalqi uchun madaniy jihatdan xosdir. Ingliz maqol fondida shunga o‘xshash maqollar topilmadi.

2. Insonning o‘z vatanining qadriga yetishi, uning ahamiyati va qo‘llab-quvvatlashini anglashi o‘z zaminiga muhabbatidan dalolatdir. Bu dunyodagi eng yaxshi joy. Bu noqulay tabiat hodisalaridan boshpana va hissiy tajribalardan najot topish mumkin bo‘lgan uy sifatida qabul qilinadi.

Vatanga muhabbatdan dalolat beruvchi barcha belgilar ichida bu belgi har ikki tildagi eng ko‘p maqollar bilan ifodalangan. Bu so‘zlarni o‘zbek tilidagi quyidagi maqollar yordamida isbotlashimiz mumkin:

**Bulbul chamanni sevar, Odam — Vatanni[7];
Vatani tug'ilgan baxti bor, mehnati borning – taxti;
Vatansiz inson – kuysiz bulbul;
O‘z uyim – o‘lan to‘shagim[8];**

Qush ham ketsa keladi, o‘z uyini sevadi. Shuni ta'kidlash kerakki, ingliz paremologiyasida ularning ekvivalentlarini topish mumkin:

***A cock is valiant on his own dunghill; East or West, home is best[9];
There is no place like home;
Every bird likes its own nest;
Every dog is a lion at home[9].***

Yuqoridagi misollardan ham ko‘rish mumkinki, har bir xalq uchun Vatan muqaddas va komildir. Vatan qadri umuminsoniy xarakterga ega bo‘lishiga qaramay, maqollarda har bir xalq dunyoqarashining milliy o‘ziga xosligi aks etadi. Maqollardagi milliy xususiyat bir tushunchani ifodalash uchun turli obraz va vositalarni tanlashda namoyon bo‘ladi. O‘zbek paremialarida ona vatan ham uyni, ham qishloqni o‘z ichiga olgan keng tasvir bo‘lsa, ingliz madaniyatida ona vatan uyning devorlari, o‘ralgan maydongacha torayib boradi. Maqollardan ko‘rinib turibdiki, ingliz birinchi navbatda o‘zi va oilasi uchun yashaydi, uning qulayligi va tinchligini qadrlaydi. Ingliz tilidagi mo‘tadillik va vazminlik ingliz maqollarida o‘z ifodasini topgan bo‘lib, o‘zbek paremiyalaridan farqli o‘laroq, ularda ko‘proq emotsional va baholovchi elementlar va qiyoslar mavjud.

Aforizmlar umumiy haqiqat yoki mushohadani ifodalovchi ixcham gaplardir. Ular ko‘pincha tushunarli va esda qolarli bo‘lib, hayotning turli tomonlarini, shu jumladan sevgining murakkab va ko‘p qirrali tabiatini tushunishni taklif qiladi. Mehr tushunchasi mavzu sifatida tarix davomida son-sanoqsiz mutafakkirlar, yozuvchilar va faylasuflar uchun chuqur tafakkur va mulohazalar manbai bo‘lib kelgan. Binobarin, ishq mazmuniga ega aforizmlarning semantik doirasi keng ko‘lamli bo‘lib, turli nuqtai nazar va tushunchalarni o‘z ichiga oladi. Sevgi aforizmlari sohasidagi asosiy mavzulardan biri uning o'zgartiruvchi kuchi g'oyasidir. Mehr odamlarni ilhomlantirish, davolash va tushunish va rahm-shafqatning yuqori darajalariga ko'tarish qobiliyatiga ega. Ko'plab aforizmlar bu hissiyotni aks ettiradi, masalan, "Sevgi eng qattiq yuraklarni o'zgartirishga qodir" yoki "Mehrda oddiy narsa g'ayrioddiy bo'ladi". Bu aforizmlar sevgining insonga qanday ta'sir qilishi

mumkinligini aks ettirib, uning hayotni sehr va hayrat tuyg'usi bilan singdirish qobiliyatini ta'kidlaydi.

Bundan tashqari, mehr haqidagi aforizmlar ko'pincha uning mustahkamligi haqidagi tushunchaga taalluqlidir. Sevgi ko'pincha vaqt va sharoitdan ustun turadigan kuch sifatida tasvirlanadi, buni "Mehrda chegara bilmaydi" yoki "Haqiqiy sevgi abadiydir" kabi aforizmlar tasdiqlaydi. Bu aforizmlar sevgining abadiy fazilati haqida gapirib, uning qiyinchiliklarga chidamliligini va hayot sinovlariga bardosh berish qobiliyatini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, aforizmlar ko'pincha haqiqiy sevgiga xos bo'lgan o'zaro va o'zaro manfaatlariga qaratilgan. "Mehr berish, sevish va sevilish quyoshni ikki tomondan his qilishdir" bu tuyg'uni o'zida mujassam etgan bo'lib, chinakam muhabbat va muhabbatdan kelib chiqadigan o'zaro boyitish va iliqlikni ta'kidlaydi. Ishqning bu jihati aforizmlarda keng tarqalgan mavzu bo'lib, ishq bir yoqlama harakat emas, balki simbiotik va o'zaro manfaatli kechinma ekanligini ta'kidlaydi.

Aforizmlarda aks ettirilgan sevgining yana bir e'tiborga molik jihati uning empatiya va tushunishni rivojlantirish qobiliyatidir. "Mehr insonlar o'rtasidagi tafovutni yo'q qiladi" va "Sevish - bu odamni ko'rishni xohlaganidek ko'rishdir" aforizmlari sevgining odamlar o'rtasidagi chuqur aloqalar va hamdardlikka yordam berish qobiliyatini ta'kidlaydi. Mehr odamlarga bir-birlari bilan chuqur va rahmshafqatli munosabatda bo'lish, farqlarni engib o'tish va umumiy insoniylik tuyg'usini tarbiyalash imkonini beruvchi birlashtiruvchi kuch sifatida tasvirlangan.

Aforizmlar ham ko'pincha sevgining sirli tabiatini o'rganib, uning murakkabliklari va paradokslarini tan oladi. "Muhabbat ham savol, ham javobdir" va "Mehrda yurak va ong birlashadi" romanlari sevgining dualistik va jumboqli mohiyatini aks ettirib, uning chuqur quvonch va chuqur introspektsiyani uyg'otish qobiliyatini ta'kidlaydi. Mehr bir qator qarama-qarshi his-tuyg'ular va haqiqatlarni o'z ichiga olgan, oson tasniflashga qarshi bo'lgan ko'p o'lchovli tajriba sifatida tasvirlangan.

Bundan tashqari, mehr haqidagi aforizmlar ko'pincha sevish va sevilish tajribasiga xos bo'lgan o'zgaruvchan potentsialga murojaat qiladi. "Chuqur mehr insonga jasorat bag'ishlaydi" va "Mehr qo'rquv yopilmoqchi bo'lgan eshiklarni ochadi" kitoblari sevgining kuchli va o'zgartiruvchi xususiyatini ta'kidlab, uning insonda jasorat va chidamlilik tuyg'ularini singdirish qobiliyatini ta'kidlaydi. Sevgi shaxsiy o'sish va o'z-o'zini kashf qilish katalizatori sifatida tasvirlangan, odamlarni o'z qo'rquvlariga qarshi turishga va hayotga ko'proq ishonch bilan qabul qilishga ilhomlantiradi.

Va nihoyat, aforizmlar ko'pincha sevgining ta'riflab bo'lmaydigan va transsendent tabiatini nishonlaydi. "Mehr – qalb musiqasi" va "Mehrda so'z ortiqcha bo'ladi" asarlari sevgining ta'riflab bo'lmaydigan va transsendent xususiyatini o'zida mujassam etgan holda, uning til chegarasidan oshib o'tish qobiliyatini ta'kidlab, hayrat va hayrat tuyg'ularini uyg'otadi. Sevgi mistik va ta'riflab bo'lmaydigan kuch sifatida tasvirlangan, u oqilona tushuntirishga qarshi bo'lib, oson ifodalashdan qochadigan his-tuyg'ular va tushunchalarni keltirib chiqaradi.

Aforizmlar hikmat yoki umumiy haqiqatning ixcham va ko'pincha she'riy ifodasidir. Vatanga muhabbatni ingliz va o'zbek tillarida ifodalash haqida gap ketganda, aforizmlarning lingvistik ifodasi vatanparvarlik, vatanga muhabbat bilan bog'liq chuqur tuyg'u va tuyg'ularni qamrab oladi.

Ingliz tilida vatanga muhabbatni ifodalovchi aforizmlar ko'pincha o'z vataniga nisbatan g'urur, sadoqat va hayrat tuyg'ularini uyg'otadi. Mana shu his-tuyg'ularni o'zida mujassam etgan ingliz tilidagi aforizmlarga bir nechta misollar:

1. **"Home is where the heart is."**

Bu aforizm bizning hissiy bog'liqligimiz va daxldorlik tuyg'umiz vatanimizga bog'liq degan fikrni bildiradi. Bu odamlarning o'z ona yurtiga bo'lgan chuqur muhabbati va bog'liqligidan dalolat beradi.

2. **"Patriotism is the virtue of the vicious".**

Oskar Uayldning ushbu aforizmi o'z vataniga bo'lgan ehtirosli muhabbat va u odamlarni qanday chegaralarga olib kelishi mumkinligi haqida fikr uyg'otadi. Bu shuni ko'rsatadiki, vatanparvarlik olijanob bo'lishi mumkin, ammo aql va rahm-shafqat bilan muvozanatli bo'lmasa, zararli harakatlarga olib kelishi mumkin.

3. **"Vatanga muhabbat mafkurani bilmaydi".**

Bu aforizm vatanga bo'lgan chin muhabbat siyosiy qarashlar yoki e'tiqodlardan ustun turadi, degan g'oyani o'zida mujassam etgan. Unda vatanparvarlikning umumbashariy tabiati va turli millat vakillari uchun umumiy asos ekanligi ta'kidlangan.

O'zbek tilida ona Vatanga muhabbat tuyg'usini aks ettiruvchi aforizmlarning lingvistik ifodasi O'zbekistonning boy madaniy va tarixiy merosini o'zida mujassamlashtirgan bo'lardi, yerga, uning xalqiga bo'lgan teran daxldorlik tuyg'usini ham o'zida mujassam etgan bo'lar edi. Mana shu fikrni o'zida mujassam etgan o'zbek tilidagi aforizmlarga bir necha misol:

1. **"Vatan so'zi olov bilan tenglashtiriladi".**

Bu aforizm Vatan so'zi bilan olov o'rtasidagi chuqur bog'liqlikni ta'kidlab, Vatanning iliqligi, himoyasi, hayotbaxsh tabiatini ifodalaydi. Unda "Vatan" atamasining bebaho olovdek ardoqlanishi, ardoqlanishi g'oyasi o'z ifodasini topgan.

2. *“Vatanga bo‘lgan sevgisi jasorat va ruhparvarlikdir”.*

Bu aforizm vatanga muhabbat mardlik va ma’naviy matonat talab qiladi, degan tushunchani ifodalaydi. Unda o‘z vataniga mehr-oqibat tuyg‘usi singdirilgan mardlik va kuch-quvvat, uning farovonligi yo‘lida fidoyilik ko‘rsatilishi ta’kidlanadi.

3. *“Vatan sevmog - iymondandur”.*

Bu aforizm vatanga muhabbatning mohiyatini intuitiv va samimiy tuyg‘u sifatida qamrab oladi. Unda vatanparvarlik chuqur ildiz otgan tuyg‘u, ajdodlar diyoriga muhabbat va mehr-muhabbat ifodasi sifatida tasvirlangan.

Aforizmlarning lingvistik ifodasi ona yurtga muhabbat bilan bog‘liq tuyg‘u va qadriyatlarning teranligini ingliz va o‘zbek tillarida qamrab olishda kuchli vosita bo‘lib xizmat qiladi. U avlodlar o‘rtasida baham ko‘rish va qadrlash mumkin bo‘lgan qisqa va jarangdor iboralar orqali madaniy va milliy o‘zlikni saqlab qolish va uzatish imkonini beradi.

Har ikki tilda ham aforizmlar ona yurtga muhabbat tuyg‘ulari va qadriyatlarini ifodalashda muhim o‘rin tutadi, vatanparvarlik, ona yurtga hurmat-ehtiromning abadiy ifodasi bo‘lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI (REFERENCES)

1. Sepir E. Language. Introduction to the study of speech. Selected works on linguistics and cultural studies. - M.: Progress, 1993. p.183
2. Mieder, Wolfgang. 1985. “Popular Views of the Proverb.” *Proverbium* 2: 109–143; also in Mieder 1993: 18–40.
3. Fayzullaevna, T. M. (2019). Representation Of The Concept “Love” In The English And Uzbek Proverbs. *The Philosophical Quest*, 6(2), 81-88. Retrieved from <https://journals.eduindex.org/index.php/tpq/article/view/7150>
4. Mirzayev T., Musoqulov A., Sarimsoqov B. O‘zbek xalq maqollari.- Vol-1. Tashkent, “Fan”, 1987,- p.368
5. Jennifer Speake. *The Oxford Dictionary of Proverbs*. The fifth edition. Oxford University Press, 2008- 625
6. <https://www.doccity.com/en/proverbs-of-uzbek-nation/9744611/>
7. <http://www.idpublications.org/wp-content/uploads/2019/11/Full-Paper-THE-CONCEPT-LOVE-FOR-THE-HOMELAND-IN-THE-ENGLISH-AND-UZBEK-PROVERBS.pdf>
8. Fayzullaevna, T. M. (2019). The Concept “Love For The Homeland” In The English And Uzbek Proverbs. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol*, 7(12).